

**ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ СУДУ
З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ПОРІВНЯННІ
З ПОДІБНИМИ СУДАМИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Логвиненко Микола Іванович

*кандидат юридичних наук, доцент,
викладач відокремленого структурного підрозділу
«Роменський коледж Київського національного
економічного університету»
м. Ромни, Україна*

Салівон Владислава Юрїївна

*студентка 4 курсу відокремленого структурного підрозділу
«Роменський коледж Київського національного
економічного університету»
м. Ромни, Україна*

Судова система та громадськість України глибоко занепокоєна бездіяльністю Вищого суду з питань інтелектуальної власності на території нашої держави. Для того, щоб визначити причину такого застою варто розглянути всебічно це питання, а особливо діяльність подібних установ на територіях держав Європейського Союзу.

Відповідно до статті 54 Конституції України, громадянам гарантується свобода творчості в літературній, художній, науковій і технічній сферах, а також захист їхніх прав на інтелектуальну власність, авторські права та інтереси, які виникають у зв'язку із різними аспектами інтелектуальної діяльності. Кожен громадянин має право на результати своєї творчої діяльності, і ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, визначеними законом [1].

Питання інтелектуальної власності в Україні цікавить багатьох науковців, таких як Петришак М. Я., Шунько М. Г., Корновенко С. В. та інші.

Вищий суд із питань інтелектуальної власності, формально створений у вересні 2017 року, є спеціалізованим судом. Його мета – спеціалізований захист права інтелектуальної власності під час процесуальної діяльності. Правове регулювання цього суду визначається Конституцією, Законом України «Про судоустрій та статус суддів», та іншими нормативно-правовими документами, але

наразі відсутній документ, що регулював би процедуру захисту права інтелектуальної власності в Україні.

Відповідно, для нашої країни необхідно розширювати та вдосконалювати систему функціонування цього суду. Без наявності конкретного законодавчого акту, що стосується даного судового органу неможливо визначити докладне регулювання процесу його діяльності, правовий статус, а також функції, завдання та повноваження суддів.

Справи про захист прав інтелектуальної власності наразі вирішуються в Україні судами, котрі розглядають цивільні, господарські та адміністративні справи.

Якщо говорити про зарубіжний досвід у сфері захисту права інтелектуальної власності, то варто зазначити, що судові установи, які розглядають такі питання вже існують на території багатьох європейських країн, таких як: Польща, Литва, Франція, Австрія, Німеччина, Швейцарія, тощо.

Загалом, одним із перших спеціалізованих судів вважають Федеральний патентний суд Німеччини, що був створений у 1961 році. Даний Федеральний суд розглядає справи у першій інстанції, що ж до апеляційної інстанції, це право надано Федеральному верховному суду.

Аналіз показує, що склад Федерального патентного суду налічує близько 120 суддів, яких призначають довічно. Їх не можуть відсторонити від виконання обов'язків, а також не можуть перевести до іншого суду, якщо це не було погоджено з ними особисто. Порівнюючи кваліфікаційні вимоги до подібних суддів Німеччини та України, можна констатувати наступний факт, що, на відміну від українських, упатентних німецьких судах можуть працювати не лише юристи, а й спеціалісти у природничій або технічній галузях і найменуються так званими патентознавцями. Така практика показала досить високий результат що бажано врахувати у підготовці кваліфікаційних вимог суддів суду з питань захисту прав інтелектуальної власності в Україні.

Наступна країна дослідження даного питання – Франція. Кодекс інтелектуальної власності цієї країни зазначає: особа має право на захист будь-якого унікального винаходу, автором якого ця особа є.

Зазвичай справи цієї категорії розглядає суд вищої інстанції, відомий як Tribunal de Grande Instance. Деякі питання інтелектуальної власності можуть розглядатися у судах нижчих інстанцій, наприклад, Паризькому окружному суді, такі як патентні спори. Важливо відзначити, що суперечки щодо порушень прав інтелектуальної власності можуть розглядатися залежно від місця завданої шкоди або місця реєстрації відповідача, про що зазначено в Кодексі з питань інтелектуальної власності Франції. З точки зору авторів така практика була б доцільна при процесуальному розгляді суду і в Україні.

Розглядаючи практику країн Європейського Союзу з питань діяльності судів захисту права інтелектуальної власності можна звернути увагу на Федеральний патентний суд Швейцарії який функціонує близько 11 років. Цей суд має виключну юрисдикцію щодо цивільних справ, пов'язаний з порушенням патентних прав. Це може включати в себе питання авторських прав, патентів, торговельних марок, дизайну і так далі. Рішення цього суду можна оскаржити у Федеральному патентному суді Конфедерації Швейцарії.

Розглядаючи дану юрисдикцію у Швейцарії слід звернути увагу що суд не визначає точну кількість суддів. Його особовий склад складається з двох постійних та достатньої кількості непостійних суддів, які уповноважені на процесуальне вчинення судових справ. Дослідження показує, що існують певні вимоги до суддівського складу Федерального патентного суду. Зокрема, вони не можуть бути членами Федерального суду, Федеральної ради і Федеральних зборів [4, с. 151].

Власне, в Україні подібний суд має бути запровадженим для скорочення всебічного використання об'єктів інтелектуальної власності. Але неможливо на сьогодні прогнозувати наскільки швидко цей суд буде виконувати процесуальні дії у нашій державі.

Достатньо поширеною думкою відносно діяльності суду з питань інтелектуальної власності є те, що його процесуальна діяльність могла б розпочатися як можна скоріше і для цього не обов'язково застосування реформування судової системи України. Це може забезпечити дієвий початок діяльності цього суду при практичному розгляді справ по захисту права інтелектуальної власності клієнта.

Такий порівняльний аналіз можна робити і по діяльності судів інших країн. На думку авторів, використання чужої інтелектуальної власності має нести за собою відповідальність, так як відсоток людей, які втратили своє право на об'єкти інтелектуальної власності є достатньо вагомим. Звертаючи увагу на відповідальність осіб за подібні правопорушення держава повинна розвивати спеціальну інституцію, яка забезпечуватиме захист права на інтелектуальну власність.

Європейська практика наголошує, що реформування цього захисту у судовому порядку повинні проводити судові установи декількох інстанцій, а відповідно і кваліфікаційні вимоги до суддів повинні мати особливий характер.

Аналізуючи проблеми бездіяльності суду з питань інтелектуальної власності у відповідності до вимог Європейського Союзу можна зробити висновок, що у багатьох європейських країнах такі установи вже створені і досить успішно функціонують. Для української судової системи було б дуже доцільним продовжити формування судів з питань інтелектуальної власності, а також, що є немало важливим фактом,

сформувати нормативно-регулятивні документи, врахувавши як процесуальну діяльність так і кваліфікаційні вимоги до суддів.

Література:

1. Конституція України. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02. 06. 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#n221>

3. Петришак М. Я. IP-суд: інструментарій захисту адвокатом інтелектуальної власності. *Право та інноваційне суспільство*. № 2(15). 2020. URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/42d5c1c9-c2bc-4b0d-915c-f1f688a4921e/content>

4. Створення Вишого суду з питань інтелектуальної власності. URL: <https://ayaremchuk.com/press-center/publications/326-stvorennya-vishchogo-sudu-z-pitan-intelektualnoji-vlasnosti.html>

5. Шунько М. Г. Адміністративно-правовий статус суддів вищих спеціалізованих судів в Україні : дис... д-ра. Філософії : Суми, 2023. 214 с. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravylaoformlennyaspyskuvykorystanyhdzherel.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-96>

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛОЖЕНЬ ПУНКТУ 3 СТАТТІ 106 ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СУДОУСТРІЙ І СТАТУС СУДДІВ»

Митрофанов Ігор Іванович

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри фундаментальних і галузевих юридичних наук
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Вимоги до якостей судді з точки зору етики, масштаб порушень, які можуть кваліфікуватися як вчинені проти норм моралі, реагування органів державної влади на поведінкові акти, що відхиляються від етичних стандартів, постійне та повсюдне зміцнення етичних засад у системі принципів професійної діяльності суддів у сучасних умовах уможливають складення загального враження про «внутрішній